

Riktlinje

Riktlinje för ökad träbyggnation i Norrköpings kommun

KS 2019/0030 003

Beslutad av kommunfullmäktige 27 april 2020

 norrkoping.se

 facebook.com/Norrkopingskommun

NORRKÖPING

Inledning

I Sverige har vi en lång tradition av att bygga i trä. I och med att städer växte fram och bebyggelsen förtätades allt mer så ökade också brandrisken. Många städer drabbades av stadsbränder framförallt på 1700- och 1800-talet och därför förbjöds 1874 trä i bärande stommar för hus högre än 2 våningar. 1994 ändrades dock byggnormen och tidigare begränsning av materialval ersattes med ett funktionskrav på byggnader som ska uppfyllas det vill säga att så länge konstruktionen klarar de funktionskrav som ställs så kan man bygga med vilket material som helst och hur högt som helst. Det innebär att högre träbyggnader återigen är tillåtna. Trots detta så har det hittills inte byggts så mycket höga trähus i Sverige men det börjar ske en förändring och flera kommuner har byggt högre träbyggnader de senaste åren.

Dagens samhälle står inför stora klimatutmaningar och här kan en ökad andel byggande i trä bidra till en hållbarare samhällsutveckling. Studier visar att ungefär hälften av en byggnads klimatpåverkan sker under byggprocessen. Fortsätter vi att bygga som vi gör idag kommer klimatpåverkan från byggsektorn att fortsätta öka. Genom att använda olika byggmaterial och öka andelen hållbara material som trä kan vi bidra till en klimateffektivare samhällsutveckling.

Norrköping växer och antalet invånare har under de senaste åren ökat med cirka två tusen personer per år. Det innebär att det också finns ett behov av fler bostäder och då är det viktigt att byggandet sker på ett hållbart sätt. Att öka andelen byggnationer i trä är ett sätt att bidra till detta. Det ligger också helt i linje med kommunens vision om att vara en av Sveriges miljöfrämsta kommuner men även i linje med flera av kommunens styrande dokument som exempelvis Inriktningsdokument för miljöpolitiken och Övergripande mål för mandatperioden 2019-2022. Nationellt sett så bidrar ett ökat träbyggande till att Sveriges mål om netto noll klimatutsläpp till år 2045 kan uppfyllas och internationellt till måluppfyllelse av de Globala målen, i första hand mål 11 om Hållbara städer och samhällen.

Syfte med riktlinjen

Syftet med denna riktlinje är att stimulera till och underlätta för ett ökat träbaserat byggande i Norrköpings kommun. Riktlinjen ska fungera som ett verktyg för att öka träbyggandet inom kommunen men även stimulera marknaden och näringslivet mot ett ökat användande av trä i byggprojekt. Det handlar i första hand om flerbostadshus men det kan även innefatta andra byggnationer som exempelvis idrottsanläggningar och broar. Syftet är också att öka kunskapen om träbaserat byggande och hur det kan bidra till en klimateffektiv samhällsutveckling i Norrköping. Riktlinjen riktar sig till Norrköpings kommuns kontor och bolag.

Byggande i Norrköping

Norrköping har som stad en lång historia. Staden har strukturer från medeltiden i Industrilandskapet och rutnätsplaner från 1600-talet. Den byggda miljön i staden idag är till allra största del från 1700-talet och framåt. Staden har med andra ord utvecklats under flera århundraden och det är viktigt att ha ett långt perspektiv framåt när vi bygger nytt. I Arkitekturstaden Norrköping – Riktlinjer för arkitektur (2018) anges att marktilldelningen har stor betydelse. En aktiv markpolitik är ett av kommunens viktigaste verktyg för att främja och säkerställa en önskad bebyggelseutveckling.

I Norrköping finns drygt 66 000 bostäder av vilka drygt 43 000 finns i flerfamiljshus och drygt 22 000 är småhus. Mellan åren 2006-2015 så färdigställdes i snitt cirka 250 bostäder årligen. Från 2015 har en markant ökning skett av byggandet i Norrköping, exempelvis så färdigställdes 1 000 bostäder både 2015 och 2016.

Vad är en träbyggnad?

I Norrköpings kommun definieras en träbyggnad som en byggnad som till betydande delar består av trä. Det handlar framförallt om att de bärande delarna ska bestå av trä men det kan även vara i fasaden eller interiört. I en träbyggnad kan trä kombineras med andra material, så kallade hybrid-konstruktioner.

Varför bygga i trä?

Att bygga i trä har många fördelar främst ur ett klimatperspektiv. Trä är ett förnybart material och efter avverkning återplanteras skogen. Energianvändningen vid produktion av hus med trästomme är också mycket lägre än för andra material. Trä som finns inbyggt i träbyggnader utgör också ett kollager under byggnationens livslängd. Spill från produktion och efter rivning kan användas både till andra produkter och till biobränsle. I Sverige har vi gott om skog vilket gör att vi kan skapa goda förutsättningar för att i högre grad förädla och använda råvaran lokalt.

Industriellt byggande i trä kan även ge kortare byggtider jämfört med andra metoder och material om rätt förutsättningar råder. Efter att grundplattan gjutits kan ett flervåningshus snabbt byggas genom att prefabricerade moduler lyfts på plats och monteras ihop. Trä är också ett lätt material som på ett enkelt sätt kan användas som påbyggnad på befintliga byggnader.

De brandsäkerhetsutmaningar trähusbyggnader innebär kan ofta lösas genom noggrant brandtekniskt utförande och i vissa fall förstärkande brandskyddsåtgärder inom byggnaden.

Hur kan Norrköpings kommun stimulera till en ökad träbyggnation i Norrköping?

Norrköpings kommun har många olika roller i den lokala samhällsplaneringen exempelvis som byggherre, markägare, planerare, näringsutvecklare och kunskapshöjare. Genom att följa nedanstående principer kan kommunen bidra till en ökad träbyggnation i kommunen.

Kommunen som byggherre

Vid nybyggnation av byggnader eller andra anläggningar ska trä alltid provas som byggnadsmaterial. Även vid reoveringar och tillbyggnation av kommunens befintliga byggnader ska trä provas som byggnadsmaterial. Genomförda träbyggnadsprojekt ska också utvärderas för att på detta sätt bidra till en kunskapshöjning om träbyggande.

Kommunen som markägare

Vid marktilldelning av byggrätter på kommunal mark kan kommunen främja träbyggande. Detta kan ske exempelvis genom att gynna träbyggnation i tävlingsförfaranden.

Kommunen som planerare

Vid utformning av detaljplaner ska dessa när det är möjligt utformas så att det möjliggör byggande i trä, exempelvis kan hänsyn tas till byggnadens konstruktion och höjd.

Kommunen som näringslivsutvecklare och kunskapshöjare

Genom att erbjuda regelbundna kunskapshöjande insatser samt dialogtillfällen för byggaktörer kring träbyggande kan kommunen stimulera till ett ökat byggande i trä. Även vid rådgivning i samband med bygglovsansökningar bör information om möjligheten till att bygga i trämaterial ges.

Uppföljning

En aktualisering av riktlinjen ska ske i slutet av varje mandatperiod. Inför varje aktualisering ska en uppföljning av riktlinjen ske. Uppföljningen visar effekterna av riktlinjen genom att redovisa;

- Totalt antal kvm² BTA i trä som årligen byggts i Norrköpings kommun under mandatperioden (BTA=bruttoarean, det vill säga, summan av alla våningsplans area med avgränsning av byggnadsdelarnas utsida).
- Antal kvm² BTA i trä som årligen byggts av Norrköpings kommuns kontor och bolag i Norrköpings kommun under mandatperioden samt var dessa är lokaliserade.
- Antal lägenheter i trä som byggts i Norrköpings kommun under mandatperioden.
- Andel byggande i trä av totalt byggande under mandatperioden.

Vision 2035

FRAMTIDSTRO I ETT FÄRGSTARKT NORRKÖPING

År 2035 är Norrköping en av landets främsta miljökommuner med 175 000 invånare. Här har alla barn och ungdomar framtidstro. I en innovativ miljö stimuleras entreprenörskap och näringsliv som med bredd och spets attraherar talanger och studenter. Helt enkelt ett näringsliv och universitet i toppklass.

Här skapar vi livskvalitet genom upplevelser och stolta miljöer. Vi är en ledande kulturstad och Sveriges musikhuvudstad.

Med respekt för stadens själ och med mod och kreativitet skapar vi vårt färgstarka Norrköping tillsammans.

NORRKÖPINGS KOMMUN

Adress: Rådhuset, 601 81 Norrköping

Tel: 011-15 00 00

E-post: norrkoping.kommun@norrkoping.se

NORRKÖPING